

**THIẾT KẾ VÀ ỨNG DỤNG TỔ CHỨC TRÒ CHƠI NGÔN NGỮ
TRONG GIẢNG DẠY TIẾNG PHÁP CHO CÁC LỚP KHÔNG CHUYÊN
TẠI KHOA NGOẠI NGỮ - ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN**

Đặng Thị Kiều, Ngô Thị Thùy Vân*
Khoa Ngoại ngữ - Đại học Thái Nguyên

TÓM TẮT

Làm thế nào để việc học một ngoại ngữ mới trở nên hấp dẫn và lôi cuốn người học thì việc sử dụng các trò chơi ngôn ngữ trong các lớp học tiếng nước ngoài đang được áp dụng rộng rãi. Phát huy vai trò và tính chất của các trò chơi như tạo hứng thú, có tính chất cạnh tranh, kích thích sự sáng tạo và tư duy phân biện và phát huy tinh thần làm việc nhóm ... người dạy đã vận dụng, lồng ghép các trò chơi vào trong các giờ học đặc biệt là học từ vựng. Điều này cũng được khẳng định thêm khi chúng tôi áp dụng trò chơi trong các giờ học tiếng Pháp không chuyên tại Khoa Ngoại ngữ, Đại học Thái Nguyên. Thật vậy, trong quá trình học, thông qua trò chơi, với tinh thần thoải mái, sinh viên đã hào hứng, tích cực và chủ động trong học tập làm cho quá trình tri nhận kiến thức ngôn ngữ đặc biệt là từ vựng trở nên dễ dàng và đạt hiệu quả cao đáp ứng mục tiêu môn học đề ra.

Từ khóa: *Trò chơi ngôn ngữ; giảng dạy; hứng thú; tiếng Pháp; không chuyên.*

Ngày nhận bài: 01/7/2019; Ngày hoàn thiện: 19/8/2019; Ngày đăng: 28/8/2019

**DESIGNING AND APPLYING LANGUAGE GAMES
IN TEACHING FRENCH TO NON-MAJOR CLASSES
AT SCHOOL OF FOREIGN LANGUAGES - THAI NGUYEN UNIVERSITY**

Dang Thi Kieu, Ngo Thi Thuy Van*
TNU - School of Foreign Languages

ABSTRACT

In light of the question of how to make language learning attractive and appealing to learners, the use of language games in foreign language classes is being widely applied. In order to enhance the roles of games (namely creating excitement, promoting competitiveness, stimulating creativity, fostering critical thinking and boosting team working spirit..), teachers have made efforts to apply and integrate them into different lessons, especially those focusing on vocabulary learning. This is further confirmed when we apply games in the non-major French classes at School of Foreign Languages, Thai Nguyen University. With an uplifting spirit, students indeed became more excited, active and proactive when allowed to learn through games, making the process of acquiring knowledge (especially in terms of vocabulary) easy and highly effective to meet the objectives of the subject.

Keywords: *Language games; teaching; interest; French; non-major.*

Received: 01/7/2019; Revised: 19/8/2019; Published: 28/8/2019

* Corresponding author. Email: ngothuyvan.sfl@tnu.edu.vn

1. Đặt vấn đề

Mục tiêu giáo dục hiện nay đang tập trung hướng vào việc phát triển tính năng động, sáng tạo và tích cực của người học nhằm tạo ra khả năng nhận biết và giải quyết vấn đề. Để đạt được mục tiêu này không gì hơn là phải đổi mới phương pháp dạy học. Nghị quyết số 29-NQ/TW đã chỉ ra rằng tiếp tục đổi mới mạnh mẽ phương pháp dạy và học theo hướng hiện đại; phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo và vận dụng kiến thức, kỹ năng của người học; khắc phục lối truyền thụ áp đặt một chiều, ghi nhớ máy móc [1]. Như vậy vấn đề đặt ra cho giáo viên là sẽ phải nghiên cứu tìm hiểu và dạy học theo phương pháp đổi mới để giáo viên có thể phát huy hết vai trò chỉ đạo, khả năng dẫn dắt, gợi mở, tổ chức, điều hành hoạt động học có hiệu quả, giúp sinh viên phát huy hết vai trò trung tâm, học tập một cách tích cực, chủ động, sáng tạo trong hoạt động nhận thức và lĩnh hội tri thức để mở rộng tầm hiểu biết và ngày càng đam mê môn học.

Thực tế, trong dạy và học ngoại ngữ, sinh viên sẽ học hiệu quả hơn nếu họ được học trong bầu không khí học tập vui vẻ, thư giãn và có nhiều cơ hội được giao tiếp trong bối cảnh của thế giới thực. Việc sử dụng các trò chơi ngôn ngữ trong giảng dạy ngoại ngữ có thể được phát triển cả bốn kỹ năng: Nghe, Nói, Đọc, Viết cho sinh viên, được xem là các kỹ thuật hay các hoạt động dạy học mới rất phù hợp, chúng không chỉ gây hứng thú cho người học mà còn cho cả người dạy.

2. Phương pháp nghiên cứu

Chúng tôi đã thực hiện nghiên cứu đề tài này theo phương pháp nghiên cứu quy nạp. Nội dung và lĩnh vực nghiên cứu thuộc về giáo học pháp ngôn ngữ, trước tiên chúng tôi nghiên cứu và đánh giá tổng quan về các phương pháp dạy học ngoại ngữ nói chung và dạy từ vựng nói riêng từ những năm 60 của thế kỷ trước cho đến nay. Dựa trên cơ sở này, chúng tôi đề xuất việc dạy từ vựng thông qua

trò chơi ngôn ngữ và đưa vào giảng dạy thử nghiệm trong một học kì kéo dài 15 tuần ở 3 nhóm lớp. Trong quá trình này, chúng tôi quan sát, đối chiếu, so sánh và đánh giá thái độ học tập (sự chủ động, hào hứng, tích cực) của người học và hiệu quả của môn học để từ đó đưa ra và đề xuất sự phạm về cách thức dạy và học từ mới thông qua trò chơi nhằm nâng cao chất lượng dạy và học từ vựng nói riêng, học tiếng Pháp tại Khoa Ngoại ngữ, Đại học Thái Nguyên nói chung.

3. Đặc trưng và vai trò của trò chơi ngôn ngữ

Bản chất của các trò chơi là một hoạt động luôn mang lại sự vui vẻ, hứng thú cho người tham gia. Nó được thực hiện từ sự tự nguyện và hứng khởi tham gia chơi do vậy người chơi hoặc nhóm người chơi phát huy hết những khả năng tư duy cao nhất, sự sáng tạo, trí tưởng tượng tốt nhất để có thể chiến thắng trò chơi. Để khai thác các yếu tố tích cực này, khi dạy ngôn ngữ đặc biệt là môn học từ vựng người dạy đã thực hiện lồng ghép trò chơi và thuật ngữ trò chơi ngôn ngữ được ra đời và nó có những vai trò quan trọng trong việc tri nhận kiến thức ngôn ngữ của người học.

3.1. Trò chơi ngôn ngữ tăng cường tính cạnh tranh và kỹ năng làm việc theo nhóm

Các trò chơi ngôn ngữ thường được thiết kế và sử dụng hầu hết có tính cạnh tranh cao giữa các đội chơi để tăng sự hấp dẫn. Bên cạnh đó, kỹ năng làm việc nhóm (teamwork) cũng rất quan trọng, khi tham gia vào các trò chơi, sinh viên buộc phải hợp tác với các bạn khác để có thể chiến thắng.

Với các trò chơi ngôn ngữ, đòi hỏi sinh viên phải hợp tác với nhau trong khi đóng vai (role-playing), tranh luận, thảo luận, và sử dụng ngôn ngữ trong nhiều tình huống, phụ thuộc vào từng loại trò chơi được tổ chức. Người chơi sẽ hợp tác với nhau bằng cách chia sẻ những thông tin họ nhận được để hoàn thành nhiệm vụ và yêu cầu trò chơi đặt ra cho họ. Điều này rõ ràng thúc đẩy cơ hội giao tiếp giữa sinh viên với nhau. Đây chính là mục đích của quá trình giảng dạy ngoại ngữ.

3.2. Trò chơi ngôn ngữ tăng động cơ học tập cho người học

Động cơ học tập là một yếu tố không thể thiếu được trong quá trình thu nhận kiến thức của sinh viên. Các trò chơi ngôn ngữ tăng cường động cơ học tập cho sinh viên ở mức độ lớn hơn so với sách giáo khoa thông thường, hay các tài liệu học tập, do chúng đòi hỏi và thúc đẩy sinh viên phải tham gia tích cực vào trò chơi.

Các trò chơi đều mang lại không khí tự nhiên, vui vẻ, điều đó sẽ cải thiện tinh thần của sinh viên trong mỗi buổi học căng thẳng vì kiến thức nặng nề. Sẽ không còn những giờ học ngồi yên tại vị trí, ghi chép bài, nghe giảng một cách thụ động nữa mà sinh viên có cơ hội được vận động, suy nghĩ nhiều hơn, cảm thấy giờ học trên lớp thoải mái và thú vị hơn, khi đó sẽ làm tăng động cơ học tập cho họ. Bên cạnh đó, khi sinh viên có cơ hội để tham gia trò chơi trên lớp, họ sẽ được khuyến khích lựa chọn bạn chơi cùng với mình. Điều này không chỉ tạo ra không khí học tập thân thiện mà còn khích lệ họ giúp đỡ lẫn nhau. Những sinh viên kém hơn thì được những sinh viên giỏi hơn trong nhóm giúp đỡ để trở nên tự tin hơn và có thể mạnh dạn bày tỏ ý kiến của mình.

3.3. Trò chơi ngôn ngữ tạo ra môi trường học tập thú vị

Trò chơi ngôn ngữ có thể xua tan sự buồn tẻ của giờ học thay vào đó là tạo ra môi trường học tập vui vẻ làm tăng sự hứng thú của sinh viên đối với việc học, khiến họ luôn sẵn sàng tham gia giờ học [2]

Môi trường học tập là một trong những yếu tố quan trọng nhất giúp kích thích não bộ của người học. Có nhiều trò chơi ngôn ngữ đòi hỏi sinh viên phải hoạt động theo cặp, theo nhóm hay đòi hỏi sự tham gia của cả tập thể lớp học cùng kết hợp với nhau để thực hiện yêu cầu của trò chơi, và để ghi được càng nhiều điểm càng tốt. Và thực tế, hầu hết sinh viên đều thích ghi điểm, đồng thời, thông qua những trò chơi này, sinh viên có động cơ tự nhiên để ôn lại những kiến thức đã học, cũng như tiếp nhận kiến thức mới một cách hứng khởi hơn.

3.4. Trò chơi ngôn ngữ giúp cải thiện phản xạ và tạo cơ hội thể hiện bản thân

Hầu hết các trò chơi ngôn ngữ hấp dẫn ở sự nhanh nhạy và bất ngờ. Bởi vậy, qua việc áp dụng các trò chơi, giáo viên đã gián tiếp buộc sinh viên phải phản xạ thật tốt. Tất cả sẽ phải được tiến hành trong thời gian ngắn nhất khi tham gia các trò chơi ngôn ngữ. Bên cạnh đó, sinh viên thường có thói quen với việc ngồi yên lắng nghe các thầy cô giáo giảng, sinh viên ít có cơ hội được nói. Vì vậy, các trò chơi ngôn ngữ này chính là dịp để sinh viên bộc lộ cá tính, thể hiện tài năng với cả lớp. Khoa học đã chứng minh con người sẽ làm việc hiệu quả hơn gấp nhiều lần khi được khen, được công nhận. Điều này có nghĩa là, trò chơi ngôn ngữ tạo cơ hội cho sinh viên giao tiếp với nhau, thậm chí những sinh viên rụt rè, thiếu tự tin cũng bị cuốn hút vào loại hoạt động này.

4. Dạy học thông qua trò chơi

Trò chơi ngôn ngữ là những hoạt động vui chơi có những quy tắc, quy luật được tổ chức không chỉ nhằm thay đổi không khí cho những hoạt động thường ngày, mang lại niềm vui mà còn khiến người học sử dụng ngôn ngữ đang học và trò chơi [3].

Bản chất của phương pháp dạy học thông qua trò chơi chính là dưới sự tổ chức, điều hành và hướng dẫn của giáo viên, sinh viên học tập bằng cách chơi các trò chơi để phát huy vai trò là trung tâm, trong đó mục đích của trò chơi là truyền tải mục tiêu của bài học.

4.1. Thực hiện các trò chơi ngôn ngữ trong giảng dạy là một kỹ thuật sư phạm lấy người học làm trung tâm

Trong phương pháp dạy học lấy người học làm trung tâm, toàn bộ quá trình dạy học đều hướng vào nhu cầu, khả năng, lợi ích của người học. Mục đích là phát triển ở học sinh kỹ năng và năng lực độc lập học tập và giải quyết các vấn đề... Vai trò của giáo viên là tạo ra những tình huống để phát triển vấn đề, giúp học sinh nhận biết vấn đề, lập giả thuyết, làm sáng tỏ và thử nghiệm các giả thuyết, rút ra kết luận [4].

Khi sử dụng các trò chơi trong học ngoại ngữ, sinh viên sẽ được giao tiếp trong môi trường giao tiếp thực sự, được hoạt động theo cặp, hay theo các nhóm nhỏ để thực hiện các công việc cụ thể. Có nghĩa là nếu muốn tham gia vào trò chơi thì sinh viên phải hiểu người khác đang nói gì hay đã viết gì, và họ phải nói ra hoặc viết ra được những quan điểm riêng của họ để trình bày thông tin cho người khác hiểu được. Khi đó, giáo viên không còn đóng vai trò là người kiểm soát và chỉ phối mọi hoạt động trên lớp, cụ thể là những điều sinh viên phải trình bày. Như vậy, người chơi phải sử dụng ngôn ngữ để xóa đi khoảng cách, để trình bày thông tin cần thiết cho việc hoàn thành trò chơi.

4.2. Thiết kế một số trò chơi ngôn ngữ trong giảng dạy tiếng Pháp cho các lớp không chuyên

Ví dụ 1:

- **Tên trò chơi:** “Ghế nóng” (La chaise chaude).
- **Mục tiêu :** Trò chơi cải thiện vốn từ vựng, kỹ năng nói và kỹ năng nghe.
- **Phạm vi :** Tên các công trình lịch sử, văn hóa Pháp.

- **Đối tượng :** sinh viên học học phần Tiếng Pháp sơ cấp.

- Quy trình:

+ Có thể chia thành hai hoặc nhiều đội, tùy thuộc vào số lượng sinh viên trong lớp.

+ Giới hạn thời gian khoảng 5 phút.

+ Đặt một chiếc ghế ở giữa lớp học sao cho người ngồi ghế nhìn xuống lớp học, quay lưng lại bảng. Sau đó, giáo viên viết một số từ (có thể là danh từ, động từ, danh động từ...) và một trong các thành viên trong nhóm của người chơi phải giúp họ đoán từ đó là gì bằng cách mô tả hoặc diễn tả từ đó.

(VD: Giáo viên viết: Tour Eiffel (Tháp Eiffel)

SV gợi ý: C'est un symbole de la France (Đây biểu tượng của nước Pháp)

SV trả lời: Tour Eiffel

Ví dụ 2:

- **Tên trò chơi:** “ Ô chữ bí mật” (Mots croisés).

- **Mục tiêu:** Trò chơi cải thiện trí nhớ, ôn tập từ vựng, phát âm, kỹ năng nghe.

- **Phạm vi :** Các địa điểm hành chính quan trọng của Pháp.

- **Đối tượng :** Sinh viên học học phần Tiếng Pháp sơ cấp.

- Quy trình:

+ Có thể chia thành hai hoặc nhiều đội, tùy thuộc vào số lượng sinh viên trong lớp

+ Giáo viên sẽ đưa ra hệ thống các ô chữ kèm theo câu hỏi bằng tiếng Pháp cho các bạn sinh viên. Người chơi có nhiệm vụ chú ý lắng nghe, dựa vào hiểu biết của mình cũng như gợi ý chính là số lượng các ô chữ ở mỗi hàng, cùng nhau bàn bạc trao đổi và đưa ra đáp án cho các câu hỏi.

Trong mỗi hàng ngang đều có 1 ô chữ tối màu hơn, đây chính là ô chữ chìa khóa. Trả lời xong tất cả các câu hỏi hàng ngang các bạn sẽ thu được các ô chữ chìa khóa tương ứng, sắp xếp 10 chữ cái ở các ô chìa khóa này theo thứ tự thích hợp sẽ cho ra từ khóa bí mật của cuộc chơi.

+ Kết quả:

Đội nào tìm được từ khóa trước khi trả lời hết câu hỏi hàng ngang thì chiến thắng.

(VD: Hàng ngang thứ nhất: Ô chữ gồm 5 chữ cái: C'est la capitale de la France (đây là tên thủ đô của nước Pháp.)

Đáp án đúng: 1. Paris

Ví dụ 3:

- **Tên trò chơi:** “Chuỗi thông tin ” (Développement des mots).

- **Mục tiêu:** Trò chơi cải thiện trí nhớ, phát âm, kỹ năng nghe – nói – đọc.

- **Phạm vi:** Văn hóa, đất nước học Pháp.

- **Đối tượng :** Sinh viên học học phần Tiếng Pháp sơ cấp.

- Quy trình :

+ Có thể chia thành hai hoặc nhiều đội, mỗi đội từ 5-10 người trong đó cử 1 bạn làm đội trưởng. Thời gian chơi từ 5-10 phút.

+ Giáo viên sẽ gợi ý mỗi đội 1 câu theo từng chủ đề như gia đình, văn hóa, ẩm thực... và đọc cho đội trưởng sao cho những sinh viên khác không nghe thấy, sau đó sinh viên đầu tiên trong đội có nhiệm vụ lặp lại câu nói của giáo viên, sinh viên thứ hai lặp lại câu của sinh viên thứ nhất..., tiếp tục với các sinh viên còn lại cho đến khi trở lại với sinh viên thứ nhất trong đội. Kết quả đội nào hoàn thành trước và thêm ý vào hoàn chỉnh nhất thì đội đó chiến thắng.

(VD: Giáo viên gợi ý: La France est très belle. (*Nước Pháp rất xinh đẹp*))

Sinh viên phát triển thêm: C'est un pays qui se trouve en Europe de l'Ouest, a beaucoup de paysages célèbres. (*Là một nước nằm ở Tây Âu, có nhiều địa danh nổi tiếng,...*)

Ví dụ 4:

- **Tên trò chơi:** “Mạng lưới từ” (Champs de mots)

- **Mục tiêu:** Trò chơi cải thiện kỹ năng viết từ.

- **Phạm vi:** Các hoạt động trong các mùa của năm ở Pháp.

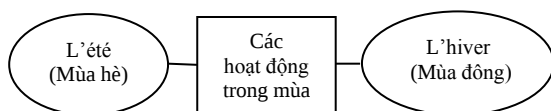
- **Đối tượng:** Sinh viên học học phần Tiếng Pháp sơ cấp.

- **Quy trình:**

+ Chia thành 2 đội, thời gian chơi từ 5-10 phút.

+ Giáo viên sẽ gợi ý 2 chủ điểm, sinh viên của mỗi đội viết mạng từ lên bảng. Kết quả đội nào viết được nhiều thông tin hơn thì đội đó chiến thắng.

(VD:

Nager (Đi bơi)	Faire du ski (Đi trượt tuyết)
Partir en vacances (Đi nghỉ)	Se baigner en eau thermale (Tắm suối nước nóng)
Faire du camping (Cắm trại)	Faire de l'escalade (Leo núi)

Ví dụ 5:

- **Tên trò chơi:** “Carreaux”.

- **Mục đích:** Trò chơi cải thiện vốn từ vựng, kỹ năng nói.

- **Phạm vi:** Tên gọi các đồ vật, cây cối, địa điểm...

- **Đối tượng:** Sinh viên học học phần Tiếng Pháp sơ cấp.

- **Quy trình:**

+ Trò chơi này giống như trò chơi ca-rô nhưng chỉ cần 3 “O” hoặc 3 “X” trên một hàng ngang, dọc, chéo là chiến thắng.

+ Kẻ 9 ô trên bảng, mỗi ô chứa 1 từ vựng.

VD:

L'hôtel (Khách sạn)	Le fleuve (Sông)	Le cinema (Rạp chiếu phim)
Le parc (Công viên)	La fleur (Hoa)	Le restaurant (Nhà hàng)
L'arbre (Cây)	Le supermarché (Siêu thị)	La route (Con đường)

+ Giáo viên làm mẫu 1 câu cho sinh viên, sử dụng 1 từ bất kỳ trong các ô.

VD: Il y a un hotel près de ma maison. (Có 1 **khách sạn** gần nhà tôi.)

+ Chia sinh viên thành 2 đội: một nhóm là “O”, một nhóm là “X”. Hai nhóm lần lượt chọn từ trong ô và đặt câu. Nhóm nào đặt đúng sẽ được một “O” hoặc một “X”.

VD: Nhóm “O” chọn từ “sông”, nếu 1 sinh viên đặt câu đúng: Mon village natal a un fleuve de Cau. (Quê tôi có **sông** Cầu), nhóm đó sẽ được 1 “O”.

Nhóm “X” chọn từ “Công viên”, nếu 1 sinh viên đặt câu đúng: Le parc de Thu Le à Ha Noi. (**Công viên** Thủ Lệ ở Hà Nội.) nhóm đó sẽ được 1 “X”.

+ Kết quả nhóm nào có 3 “O” hoặc 3 “X” trên một hàng ngang, dọc, chéo nhóm đó sẽ chiến thắng.

5. Kết luận

Việc học ngoại ngữ đòi hỏi sinh viên phải nỗ lực liên tục và việc áp dụng các trò chơi ngôn ngữ trong dạy – học đã tạo cho sinh viên niềm đam mê học tập. Và, có thể nói đây là một phương pháp vừa hiệu quả, vừa hấp dẫn có thể áp dụng trong bất kỳ lớp học nào, bên cạnh đó trò chơi ngôn ngữ còn thu hút sự hứng thú, nâng cao khả năng tập trung của sinh viên, làm cho buổi học được sinh động, sinh viên có thể nhẹ nhàng và vui vẻ tiếp thu bài học của mình còn giáo viên có thể đạt được mục tiêu dạy học đã đặt ra.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Ban chấp hành Trung ương Đảng, *Nghị quyết 29-NQ/TW ngày 04-11-2013 về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo*.
- [2]. Lee, W.R., *Language Teaching Games and Contexts*. Oxford 21 Press, 1979.
- [3]. Byrne, D. Games., *Teaching Oral English*. Harlow: Longman Group UK Limited, 1995.
- [4]. R.C Sharma, *Population, resources, environment and quality of life*, New Dehlt, 1988.
- [5]. Lê Nguyên Long, *Thử đi tìm phương pháp dạy học hiệu quả*. Nxb Giáo dục, 1999.